

TAKVİMDEN BİR YAPRAK

Uzunay

Yine antika yağması

Y AĞMA yerine «Antika Hırsızlığı» başlığını koyacaktım, fakat Antalya'da yapılan son soygunun, hırsızlıkla bir alakası yok.

Biz bu «Hacılar» köyünün gözümüzün önünde müşteri bulmalarına ses çıkarmıyoruz.

Milliyet'te, Turhan Aytul'un yazısını birkaç defa okudum, bu antika eşyanın âdeta tarifesi var, Milâddan 6 bin sene evvele ait altı tabak, 3300 İngiliz lirasına satılıyor.

Milâddan 5-6 bin sene evvelki bu eserler Almanya'da çok yüksek fiatlarla Amerikalılara satılmış.

Çini tabaklar 160 İngiliz lirası, mermer heykeller 200, altın tabaklar 1700, Libya gerdanlıkları 1200, altın vazolar 1500.

Bunun neresi hırsızlık? Açık pazar, yağma Hasan'ın böreği, ver parayı, al antikayı, sahilde bekleyen yat'a doldur, al götür, birkaç misli fazlasına sat.

Baksanıza, kazı yapmak, çıkan antikaları nakletmek için Antalya Valisinden resmen izin alınmış, hattâ hükümetin resmi vasıtasıyla, gitmek istedikleri yere kadar götürülmüş.

Arayıcılar, deve kervanı tutmuşlar, antikaları yüklemişler, sahile indirmişler, yat'a doldurmuşlar da: «Ne yapıyorsunuz? Nereye gönderiyorsunuz?» diyen olmamış.

Dünyada hiç bir memleket milli servetlerin yağmasına karşı bu derece lâkayt kalamaz.

Hiç bir devlet bu kadar sıkıntıya katlanıp, hazineyi zenginleştirecek, bu gibi eserlerin yağma edilmesine bigâne olmaz.

Şimdiye kadar buradan, kaçak suretiyle Avrupa'ya götürülüp kervan yükü dolusu paraya satılan bu eşyaya devlet sahip olsa idi, bütçemizin açığı çoktan kapanırdı.

Avrupa müzelerini zenginleştiren, bizleriz.

Luvre Müzesinin mâbehül iftiharî olan «Venüs de Milo» heykeli, bizden gitti, üç mecdidiyeye, yâni 60 kuruşa bir balıkçı sattı.

Almanların alıp götürdükleri ve başlıbaşına bir müze yapıtları Bergama, olduğu gibi bizden gitmedir.

Daha böyle, arayacak olursak, Avrupa müzelerini zenginleştiren bizim memleketimizin antikalarıdır.

Vaziyet bu hale gelince, daha şiddetli tedbir almak mecburiyetindeyiz.

Nasıl kaçakçılığın önünü almak için bir «Mali Polis» teşkilâtı yapıyorsak, bir de antika eşya yağmagirliğine karşı ayrı bir teşkilât yapmak zamanı çoktan gelmiştir, hattâ geçmektedir.

Evvelâ köylülerimizi irşad etmeli. Adam çift sürerken toprağın altından antika bir eşya buluyor. Biz ne yapıyoruz, köylüyü tatmin edecek bir ikramiye veriyor muyuz? Zannetmem. Köylü öbür tarafta avuç dolusu para verildiğini anlayınca, hükümete değil, antikacıya veriyor.

Amma o bir servetmiş, bunu köylü ne bilir? Daha müzenin ne olduğundan haberi yoktur.

Zaten bizim memleketin arkeoloji sahaları malûmdur, oralarda takayyüde ehemmiyet verilirse, bu yağmanın önü alınabilir.

Bizde tahrip hissi kuvvetlidir, Antalya'da heykellerin parçalanmış olması, adamın yüreğini yakıyor.

Belkis harabelerinde heykeller, nişangâh ittihaz olunmuştu, son defa uğradığım zaman gördüğüm bir heykelin yüzü kurşun yaralarıyla çiçek bozuğu gibi idi, şimdi ne hâldedir bilmem.

Bu ikaz sayhasından sonra uyanalım artık, zira gülmek oluyoruz.